

# MAJANDUSAASTA ARUANNE

**aruandeaasta algus:** 01.01.2021

**aruandeaasta lõpp:** 31.12.2021

**nimi:** Tartumaa Arendusselts

**registrikood:** 80240283

**tänava nimi:** Pepleri

**maja number:** 6

**linn:** Tartu linn, Tartu linn

**vald:** Tartu linn

**maakond:** Tartu maakond

**postisihnumber:** 51003

**telefon:** +372 53409873, +372 7430088

**e-posti address:** kristiina@tas.ee

## Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	10
Bilanss	10
Tulemiaruanne	11
Rahavoogude aruanne	12
Netovara muutuste aruanne	13
Raamatupidamise aastaaruande lisad	14
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	14
Lisa 2 Raha	15
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	15
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	16
Lisa 5 Kasutusrent	16
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	17
Lisa 7 Liikmetelt saadud tasud	17
Lisa 8 Annetused ja toetused	18
Lisa 9 Tulu ettevõtlusest	18
Lisa 10 Muud tulud	18
Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	19
Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud	19
Lisa 13 Tööjõukulud	19
Lisa 14 Seotud osapooled	20
Lisa 15 Sündmused pärast aruandekuupäeva	21
Aruande allkirjad	22
Vandeauditori aruanne	23

## Tegevusaruanne

Seisuga 31.12.2021 oli TASil 67 liiget – 9 omavalitsust, 22 erasektori ja 36 kolmanda sektori esindajat. Aastal 2021 arvas TASi juhatus liikmeskonnast välja 17 liiget, uusi liikmeid vastu ei võetud.

Üldkoosolekuid toimus aastal 2021 kolm korda: 27. jaanuar (e-keskkonnas Zoom) ja 30. juuni Kõrvekülas ja 07. oktoober Nõos ja e-keskkonnas Zoom. Aastal 2021 toimus 7 juhatuse koosolekut (kaks nendest olid elektroonilised koosolekud ning kaks toimusid e-keskkonnas Zoom).

TASi büroo asub aadressil Pepleri tn 6, Tartu. TASil oli 31.12.2021 seisuga 3 täiskohaga töötajat – tegevjuht ja 2 assistenti ning 1 osalise koormusega konsultant-projektijuht ja koostööprojekti „Tartumaa aktiivsed ja ettevõtlikud noored“ noorte poolne koordinaator.

Raamatupidamine oli teenusena firmalt E-Audit Konsultatsioonid OÜ, kellega lepiti kokku 10.05.2010 sõlmitud finants- ja raamatupidamisteenuste osutamise lepingu lõppemises poolte kokkuleppel 31.12.2021. Alates 01.01.2022 osutab TASile raamatupidamise teenust Eesti Finantsteenuste Agentuur OÜ.

Vastutusvaldkonnad on töötajate vahel jagatud järgmiselt:

Tegevjuht:

- TASi rakenduskava, eelarve ja tegevuskava projektide koostamine ning juhatusele tähtaegne kinnitamiseks esitamine;
- TASi strateegia rakendamine, rakenduskava, eelarve ja tegevuskava täitmise tagamine, nendes ettenähtud tegevuste planeerimine ja elluviimine, kooskõlastades eelnevalt;
- riigisisese ja rahvusvahelise koostöö ja arendusprojektide kavandamine ja koostamine ning selleks vajalike ettepanekute tähtaegne esitamine juhatusele;
- tegevmeeskonna ja TASi lepinguliste partnerite töö planeerimine, korraldamine, juhtimine ja kontrollimine vastavalt eelarvele, rakendus- ja tegevuskavale, üldkoosoleku ja juhatuse otsustele ning punktis 2 toodud tingimustele;
- lepingute, jooksvate tehingute ja kohustuste allkirjastamine vastavalt volitustele ja punktis 2 toodud tingimustele;
- TASi kontori asjaajamise korraldamine;
- dokumentatsiooni korrasoleku, dokumendihalduse toimimise ja vastavuse tagamine kehtivas seadusandluses ja TASi juhtorganite otsustega kehtestatud nõuetele;
- informatsiooni kaasajastuse tagamine TASi veebilehel ja TASi hallatavates meililistides;
- informatsiooni vahendamise korraldamine TASi juhatuse, liikmete, koostööpartnerite ja avalikkuse vahel;
- TASi juhtorganite ja nende komisjonide koosolekute tehnilise toe tagamine;
- aruandluse koostamine ja esitamine;
- TASi esindamine vastavalt oma volitustele;
- projektitaotlustega seotud töökorralduse, menetlemise ja seirega seotud dokumentatsiooni väljatöötamise korraldamine ja toimimise tagamine.

Konsultant-projektijuht (osalise koormusega):

- TASi strateegia rakendamiseks arendusprojektide kirjutamine, elluviimine ja juhtimine, sh koostöövõrgustike tugevdamine ja arendamine;
- kohalike omavalitsuste nõustamine piirkondlike arendusprojektide ideede väljaarendamisel;
- projektidega seotud aruandlus ja teavitustegevused;
- erinevate koosolekute, koolituspäevade, õppereiside, seminaride ja ümarlaudade organiseerimine ja läbiviimine;
- arendusprojektidega seonduva dokumentatsiooni korrashoid ja arhiveerimine;
- LEADER-meetme elluviimises osalemine ja vajadusel täiendavad ülesanded kokkuleppel tegevjuhiga.

Projektijuhi assistent (täiskoormusega):

- TASi arendusprojektide (sh rahvusvaheliste) assisteerimine – korralduslik töö, andmete koondamine ja sisestamine, koosolekute protokollimine, aruandluseks vajalike dokumentide ettevalmistamine, e-posti ja telefonisuhtlus;
- teavitustegevused (sh TASi sotsiaalmeedia konto ja gruppide haldamine);
- erinevate koosolekute, koolituspäevade, õppereiside ja seminaride korraldamine;
- arendusprojektidega seonduva dokumentatsiooni korrashoid ja arhiveerimine.

Koostööprojekti „Tartumaa aktiivsed ja ettevõtlikud noored“ noorte poolne koordinaator:

- info levitamine ja noorte nõustamine;
- kuludokumentide kontrollimine ja väljamaksete teostamine;
- aruannete esitamine Tartumaa Arendusseltsile;
- projekti juhtimine vastavalt projekti tegevuskavale ja eelarvele;
- projekti maksetaotluste esitamine PRIA e-keskkonnas.

### **2021. a olulisemad tegevused**

TASi olulisemad tegevused aastal 2021 olid:

- kohaliku arengu strateegia uuendamine, COVID toetusmeetme lisamine, meetmete ja taotlemistingimuste uuendamine;
- siseriiklike ja rahvusvaheliste koostööprojektide ettevalmistamine ja elluviimine;
- strateegia seireandmete kogumine ja analüüsimine;
- osalemine Eesti Leader Liidu juhatuse ja Euroopa Leader Ühendus Maaelu Arenguks töös.

### **Tartumaa Arendusseltsi strateegia uuendamine**

TASi strateegia 2015-2025 uuendamise protsess viidi 2021. aastal läbi perioodil aprill-oktoober.

Toimusid:

- Juhatuse koosolekud ja arutelud strateegia uuendamiseks – aprill-september
- Sotsiaalvaldkonna spetsialistide seminar – 11.06.2021
- Strateegia uuendamise töötuba, meetmete ülevaatamine – 16.06.2021  
Arutelu läbiviimine TASi üldkoosolekul strateegia muudatusvajaduste täpsustamiseks
  - 30.06.2021
- Strateegiadokumendi uuendatud versiooni koostamine – august 2021
- Uuendatud strateegia avalikustamine – 31.08-13.09.2021
- Strateegia uuenduste tutvustamise seminar – 6.09.2021
- Uuendatud strateegia vastuvõtmine TASi üldkoosolekul – oktoober 2021

Protsessi konsulteeris OÜ Cumulus Consulting konsultant Mihkel Laan.

Arutelude ja analüüside tulemusena määratleti strateegia peamised uuendamist vajavad

teemad: täiendati TASi läbivaid printsiipe, lisati COVID meede, täpsustati rahastuskava ja sisuteemasid.

Uuendatud strateegia on leitav siit

[https://www.tas.ee/wp-content/uploads/2021/10/TAS\\_strateegia\\_2015-2025\\_MUUDETUD\\_07.10.2021.pdf](https://www.tas.ee/wp-content/uploads/2021/10/TAS_strateegia_2015-2025_MUUDETUD_07.10.2021.pdf)

### **Tartumaa Arendusseltsi projektid 2018-2021**

Jrk	Projekt	TAS	Eelarve	Partnerid
1	Innovatsiooni otsingul koolitusprogramm	48 000	544 819	Iirimaa, Hispaania tegevusgrupid
2	Tartumaa noortefondi ühisprojekt	42 000	42 000	Tartumaa Noortekogu, Tartu Arinõuandla, Tartumaa Noorsootöötajate Ühendus
3	Kollased aknad rahvusvaheline koostööprojekt ja Emajõe võrgustiku arendamine	73 400	544 020	Lõuna-Eesti LEADER tegevusgrupid Soome, Põhja-Iirimaa, Hollandi tegevusgrupid
4	Moldova arenguabi koostööprojekt	216 905	216 905	Moldova tegevusgrupid ja arendusorganisatsioon IDIS

5	Peipsi järvefestival	20 000	75 800	Jõgevamaa Koostöökoda, Piirveere Liider, Peipsi-Alutaguse Koostöökoda, Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu, Peipsimaa Turism
6	Euroopa lennujaamade võrgustiku loomine ja koostöö Hiinaga	50 520	499 060	Soome, Sloveenia, Kreeka, Itaalia tegevusgrupid, Ningbo Administratsioon Hiinas
7	Kogukonnarahastuse võimaluste arendamine	33 880	272 761	Austria, Saksamaa, Luksemburgi, Rootsi tegevusgrupid
8	Kohaliku toidu projekt URBACT programmist	79 814	835 000	Portugali, Itaalia, Rumeenia, Kreeka, Hispaania, Sloveenia, Ungari kohalikud omavalitsused partnerpiirkondadest
9	ERASMUS noorteprojekt	17 100	91 000	Tšehhi ja Gruusia tegevusgrupid, Pärnu Lahe Partnerluskogu
	<b>EELARVE KOKKU</b>	<b>581 619</b>	<b>3 121 365</b>	

#### **Kogukonna juhitud kohaliku arengu põhimõtete tutvustamine ja rakendamine Moldovas**

2021. a jätkus projekti "Moldova maapiirkondade arendamine kasutades LEADER/CLLD-läheneid" elluviimine Eesti Välisministeeriumi toel. Kohalike arengustrateegiate elluviimiseks toimusid järgmised tegevused:

- väikeprojektide 2. taotlusvooru projektide elluviimine;
- Eesti ekspertgrupi ja Moldova partnerite koosolekud taotlusvooru läbiviimiseks, projekti muudatusteks ja tegevuste ettevalmistamiseks;
- Eesti partnerite visiit Moldova oktoobris ja Moldova partnerite visiit Tartumaale detsembris 2021;
- projekti finantsaruandlus, auditeerimine ja lõpparuande koostamine.

#### **Kogukondade tugevdamine ja turismi edendamine National Geographic kollaste akendega**

Lõuna-Eesti LEADER-tegevusgruppidega koostöös viiakse ellu kuute maakonda hõlmavat jätkuprojekti „Elu kahe maailma piiril“.

Koostöös osalevad ajakiri National Geographic Eesti, Tartumaa Arendusselts, Võrumaa Partnerluskogu, Valgamaa Partnerluskogu, Piirveere Liider, Jõgevamaa Koostöökoda, Tartu linn, Elva linn, Valga linn, Võru linn. Rahvusvaheliste partneritena osalevad tegevusgrupid Soomest ja Põhja-lirimaalt.

2021. a toimus turismiettevõtjate koolitusprogramm „Ainus voodi“ ning ajakirjas National Geographic ilmusid Lõuna-Eestit tutvustavad lood, ajakirjas National Geographic Traveller UK ilmus Lõuna-Eestit tutvustav lühilugu.

Projekti raames arendatakse ka Emajõe koostöövõrgustikku ning tehakse koostööd Tartu kultuuripealinn 2024 ettevalmistamisel.

Rohkem infot [www.visitsouthestonia.com](http://www.visitsouthestonia.com).

#### **Rahvusvaheline koostööprojekt "Innovatsiooni otsingul"**

2021. a toimusid tegevused rahvusvahelise LEADER koostööprojekti "Innovatsiooni otsingul" raames koostöös Hispaania (TAGUS) ja Iirimaa (SECAD) tegevusgruppidega.

Aprillis toimus Hispaania partneri korraldatud veebiseminar, kus tutvustati tegevusgruppide koostööprojekte ja innovaatilisi tegevusi piirkonna arendamisel.

### **Ühisprojekt "Tartumaa aktiivsed ja ettevõtlikud noored"**

2021. a viidi LEADERi katusprojekti raames läbi kolm edukat noorte väikeprojektide taotlusvooru. Kokku toetati 17 noorte väikeprojekti.

Projekti partnerid on Tartumaa Noortekogu, Tartu Ärinõuandla, Tartumaa Noorsootöötajate Ühendus ja Tartumaa Arendusselts. Ühtekokku toetati noorte ideekonkursside kaudu 34 noorte ettevõtlikkust ja praktilisi oskusi arendavat sündmust, kus osales vähemalt 300 noort.

Noorte väikeprojektide kohta loe rohkem <https://tartumaanoored.ee/noortefond/noortelt-noortele/>

Vaata noortefondi kaudu aastatel 2019-2021 toetatud projekte siit

[https://docs.google.com/spreadsheets/d/1FXDF8ymV6AKDXnMQdBfm02Lzd5Ntr9L\\_WHYd8-dntdl/edit#gid=0](https://docs.google.com/spreadsheets/d/1FXDF8ymV6AKDXnMQdBfm02Lzd5Ntr9L_WHYd8-dntdl/edit#gid=0)

### **Euroopa lennujaamade koostöövõrgustiku loomine ja koostöö edendamine Hiina partneritega**

Aastal 2021 toimus 6 projekti partnerite videokoosolekut ja erinevad seminarid nii kohalike partneritega kui ka rahvusvahelised.

2021. a valmis tasuvus- ja teostatavusuuringu lennujaamade võrgustiku tegevuste ja marsruutide arendamiseks, et välja selgitada võrgustiku partneriteks olevate maapiirkonna lennujaamade potentsiaal, investeeringuvajadused, probleemid ja ühised huvid. Tasuvus- ja teostatavusuuringu jaoks vajaliku sisendi hankimiseks kaardistas TAS Tartu lennujaama arenguvõimalusi, toimusid ekspertintervjuud ja Tartu lennujaama arenguseminarid jaanuaris ja augustis.

Eesti Lennuakadeemia kaardistas koostööprojekti raames võrgustiku partnerite võimekused ja huvid, et luua Euroopa-Hiina lennundusalane koolituskonsortsium ning selle tulemina töötada välja ühine koolitusprogramm Euroopa-Hiina partneritele. Partnerid otsustasid korraldada võrgustiku liikmetele seminarid innovatsiooni ja tehnoloogia alal. Eesti Lennuakadeemia viis läbi 2 veebiseminarit innovaatiliste lahenduste tutvustamiseks lennunduses.

Into Seinäjoki korraldas veebikohtumised Euroopa partneritele ärisuhete edendamiseks Hiinas.

Projekti partneriteks on Eesti, Soome, Sloveenia, Itaalia, Kreeka tegevusgrupid ja maapiirkondades asuvad lennujaamad. Eestist osalevad projektis Tartu Linnavalitsus, Tartu Lennujaam, Eesti Lennuakadeemia, Tartu Ülikool. Kaasatud on Tartu Teaduspark ja Tartu Ärinõuandla. Projekti koordineerib Tartumaa Arendusselts.

Koostööprojekt on jagatud töopakettideks, mis hõlmavad järgmist:

- 1) arendustegevuse toetamine ja investeeringud maapiirkondades asuvates lennujaamades;
- 2) Euroopa maapiirkondades asuvate lennujaamade võrgustiku loomine;
- 3) koostöö edendamine võrgustikus olevate lennujaamade vahel ja koostöö arendamine Hiina partneritega lennunduse, cargo ja logistikalahenduste arendamisel;
- 4) Euroopa-Hiina lennukoolitus konsortsiumi loomine;
- 5) äriplatvormide loomine Euroopa ettevõtetele ja organisatsioonidele Euroopas ja Hiinas;
- 6) cargo- ja reisimarsruutide arendamine Euroopas ja koostöös Hiinaga;
- 7) keskkonnahoiule ja uute tehnoloogiate arendamisele kaasa aitamine.

Lisaks projekti üldjuhtimisele on Tartumaa Arendusseltsi vastutuseks antud koostööprojekti ka lennunduskoolituse konsortsiumi, ühise koolituskava ning inkubatsiooniplaani loomine.

Rohkem infot koostööprojekti kohta [www.airtrafficnetwork.com](http://www.airtrafficnetwork.com)

### **Koostööprojekt "Crowd4Region"**

04.-06. oktoober 2021 toimus projekti partnerite kohtumine Luksemburgis, Atert-Wark tegevusgrupi regioonis. Kohtumise peamiseks eesmärgiks oli jagada senist ühisrahastuse kogemust, anda ülevaade hetkeseisust ning leppida kokku edaspidistes projektitegevustes.

2020. aasta oktoobris valiti Tartumaa esimestel loometalgutel projekti pilootprojektina "Hollywoodi mägi" kogukonna projekt. Projekti meeskond on alates 1. oktoober 2021 saanud abi mentorilt, kellega üheskoos on välja töötatud arenguplaan ja analüüsitud erinevaid MTÜ Hollywoodi Mägi tegevuste elluviimiseks sobilikke finantseerimismeetmeid.

25.-27. aprill 2022 said projektipartnerit kokku Saksamaal, Bad Düben piirkonnas, et taas jagada senist kogemust ja valmistada ette materjalid ühisrahastuse käsiraamatu koostamiseks, mis saab esimeseks ühisrahastusele keskenduvaks juhendiks kõigi Euroopa LEADER tegevusgruppide seas. Regulaarselt on toimunud projekti videokoosolekud.

Projekti „Crowd4Region“ partneriteks on Tartumaa Arendusselts ning Austria, Luksemburgi, Saksamaa ja Rootsi LEADER tegevusgrupid ning projekti eesmärgiks on teadvustada ühisrahastuse võimalusi kogukondlike ideede elluviimisel.

#### Koostööprojekti ühistegevused:

- rahvusvaheliste partneritega teadmiste ja kogemuste vahetamine ühisrahastus-võimaluste rakendamiseks kohalikul tasandil;
- seni kasutatud praktikate analüüsimine, nõuete ja kriteeriumite välja töötamine täiendavate rahastamisvõimaluste ja -mudelite kasutamiseks.

#### Kohaliku toidu projekt URBACT programmist

2021. a jätkusid tegevused URBACT koostööprojekti „Food Corridors“ elluviimiseks.

Regulaarselt toimusid koosolekud (nii rahvusvahelised kui ka Eesti-sisised) ning valmistati ette Tartumaa Arendusseltsi tegevusi projektis – Tartu maakonna integreeritud toidustrateegia koostamist ja rohefestivali piloottegevuse elluviimist.

2021. a moodustati Tartumaa toiduvõrgustik, kuhu kuulub ligi 60 organisatsiooni, töötati välja Tartumaa toidustrateegia ja viidi ellu rohefestivali pilootprogramm. Rohefestivali pilootprogrammis osales 9 sündmust Tartumaa linna- ja maapiirkonnast.

Projekti partnerid on Portugal (Coimbra), Kreeka (Larissa), Ungari (Szecseny), Itaalia (Bassa Romagna), Rumeenia (Alba Iulia), Sloveenia (Kranj), Eesti (Tartu). Koostööprojekti rahastatakse Euroopa Liidu Regionaalarengu Fondist URBACT programmist.

#### ERASMUS noorteprojekt

TAS ja Pärnu Lahe Partnerluskogu osalevad koostööprojekti Tšehhi ja Gruusia tegevusgruppidega. Projekt on suunatud noorte osalemise aktiveerimisele nii kohalikul tasandil kui ka regionaalpoliitikas. Koostöö raames on kavas läbi viia noortegruppide vahetused partnerriikide vahel ning seminarid ja töötoad. Noored töötavad välja tegevuskava osalemaks senisest suuremal määral kohaliku arengu suunamiseks vajalikes otsustusprotsessides.

COVID-19 olukorra tõttu 2021. a projekti raames märkimisväärsed tegevusi ei toimunud.

#### Arukate külade arenguprogramm

Arukate külade arenguprogramm on siseriiklik LEADER koostööprojekt, mille eesmärk on pakkuda tuge ja koolitustegevusi programmis osalevatele küladele oma piirkonna aruka küla strateegia loomiseks ja innovaatiliste piloottegevuste rakendamiseks.

Arukate külade arenguprogrammi viivad LEADER-koostööprojekti raames ellu 13 Eesti tegevusgruppi. Arenguprogrammis osalevad 24 küla/piirkonda üle Eesti. Tartumaalt osalevad programmis Meeri küla ja Luunja vald.

2021. a viidi arenguprogrammi raames läbi koolitused erinevatel teemadel (sotsiaalne innovatsioon, digitaalsete lahenduste kasutusele võtmine, rohepöörde lahendused, teenuste arendamine piirideüleselt, nutikad transpordi- ja logistikalahendused, isemajandamise võimekus ja ärilised teenused jne) ning toimus 2-päevane õppereis Eestis. Tartumaa Arendusselts tagas võrgustiku koordineerimise ja projektijuhtimise.

Arenguprogrammi oodatav tulemus:

- luuakse Eesti arukate külade võrgustik ja seosed rahvusvahelise arukate külade (Smart Rural 21/27) võrgustikuga;
- iga osalev küla/piirkond loob aruka küla strateegia/tegevuskava või küla/piirkonna arengukava või valdkondliku tegevuskava – 24 strateegiat;
- iga osalev küla/piirkond viib ellu piloottegevuse – iga küla valib piloottegevuse, mida programmis rakendab – 24 piloottegevust;
- kommunikatsioonitegevuste kaudu tutvustatakse arukate külade strateegiade loomise protsessi ja edulugusid pilootrakenduste kohta laiemale avalikkusele Eestis ja ka rahvusvahelise võrgustiku kaudu;
- LEADER-tegevusgrupp omandab kogemuse, kuidas arukate külade kontseptsiooni kohalikul tasandil rakendada ning saab vajadusel planeerida jätkutegevused uueks programmiperioodiks.

Koostööprojekti partnerid: Tartumaa Arendusselts (juhtpartner), Valgamaa Partnerluskogu, Lääne-Harju Koostöökogu, Jõgevamaa Koostöökoda, Võrumaa Partnerluskogu, Pärnu Lahe Partnerluskogu, Järva Arengu Partnerid, PAIK, Ida-Harju Koostöökoda, Põlvamaa Partnerluskogu, Rohelise Jõemaa Koostöökogu, Põhja-Harju Koostöökogu, Virumaa Koostöökogu.

Koostööpartnerid Eestis: Eesti LEADER Liit, Maaeluministerium, Sotsiaalministerium, maaeluvõrgustik, Külaliikumine Kodukant, Eesti Linnade ja Valdade Liit.

2021. a valmivad arukate külade strateegiad ja viiakse ellu innovaatilised piloottegevused külates. Rohkem infot leiab siit <https://leaderliit.eu/arukad-kulad/arukate-kulade-arenguprogramm/>

### **Emajõe ja Võrtsjärve koostöövõrgustiku arendamine**

2021. a käivitati Emajõe ja Võrtsjärve koostöövõrgustiku arendamise Leader projekt. Peamiste tegevustena toimusid Emajõe talgud, jõeretked „Avasta Emajõgi“, rohefestivali pilootprogrammis osalemine, turundustegevused ja võrgustiku õppereis Soome Saimaale. Lisaks kaardistati investeeringuprojekti vajadusi, toimusid mitmed koosolekud ja arutelud. Loodi Emajõe koostöövõrgustik, kuhu on kaasatud üle 50 organisatsiooni.

### **Tartu 2024 Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm**

2021. a osales Tartumaa Arendusselts koos Lõuna-Eesti partneritega Tartu 2024 arendusprotsessis, mille tulemusena valmis projektitaotlus SA Tartu 2024-le Lõuna-Eesti kogukonnaprogrammi elluviimiseks. Samuti valmistati ette Leader koostööprojekti.

Kogukonnasündmuste programmi üldeesmärk on kogukondade poolt läbiviidavate sündmuste abil tutvustada Lõuna-Eesti kultuuripärandit ja loodust, kutsudes osalema külastajaid nii Eestist kui Euroopast. Ühtekokku on kavas ellu viia 24 kogukonnasündmust. 2022. a järgneb avatud taotlusvoor ja tugiprogramm kogukondadele sündmuste korraldamiseks.

### **Tegevused aastal 2022**

#### **Peamised tegevused:**

##### **1) Projektide taotlusvoorude läbiviimine:**

- taotlusvoorude ettevalmistamine ja läbiviimine 2022. a kevadel ja sügisel.

##### **2) Koostööprojektide elluviimine:**

###### Noorte valdkonnas:

- LEADER ühisprojekt "Tartumaa aktiivsed ja ettevõtlikud noored" 2018-2021;
- ERASMUS noorte rahvusvahelise võrgustiku arendamine 2021-2022;
- Tartumaa Noortefondi rakendamine.

###### Kogukondade areng ja innovatsioon:

- Innovatsiooni otsingul koolitusprogramm ja osalemine rahvusvahelistel seminaridel;
- siseriiklik LEADER koostööprojekt "Arukate külade arenguprogramm";
- rahvusvaheline LEADER koostööprojekt regiooni isemajandamis- ja kaasfinantseerimisvõimekuse arendamiseks "Crowd4Region".

###### Ettevõtlus, turism, kohalik toit, regionaalareng:

- kollaste akende rahvusvaheline koostööprojekt ja Emajõe võrgustiku arendamine – [www.visitsoutheastonia.com](http://www.visitsoutheastonia.com);
- Tartu 2024 Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm;
- Leader koostööprojekt „Emajõe ja Võrtsjärve koostöövõrgustik“.
- Leader rahvusvaheline koostööprojekt „Euroopa lennujaamade koostöövõrgustiku loomine ja koostöö edendamine Hiina partneritega“;
- URBACT programmi rahvusvaheline koostööprojekt "Food Corridors";
- arenguabi koostööprojekt Moldovas;
- Peipsi järvefestival.



**3) Uue strateegia loomise protsessi ettevalmistamine ja elluviimine:**

- võimestada ja aktiveerida TASI liikmeskonda, võrgustikke ja sihtrühmasid ning mõtestada väliskeskonna uusi väljakutseid (rohepööre, digitaliseerimine jms) läbi ühiste õppereiside ja koolituste;
- senise TASI strateegia ja tegevuste seire;
- TASI LEADER piirkonna sotsiaalmajandusliku analüüsi teostamine;
- Strateegia protsessi läbiviimine ja lõppdokumendi visualiseerimine.

**4) Töö Eesti LEADER Liidu juhatuses ja Euroopa Leader Ühenduses, siseriikliku CLLD töögrupi ja arukate külade töögrupi eestvedamine:**

- üleminekuperioodi rakendamine;
- osalemine uue programmiperioodi ettevalmistamisel Maaeluministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi ja PRIA nõupidamistel ja töögruppides;
- Arukate külade siseriikliku koostööprojekti eestvedamine.

Peamised finantssuhtarvud:

	2021	2020
Likviidsuskordaja (raha/ lühiajalised kohustused)	0,44	0,67
Lühiajalise võlgnevuse kattekoraja (käibevara/ lühiajalised kohustused)	1,30	1,34
Kogutulude muutus (%) (kogutulude muutus/ eelmise perioodi kogutulu)	+31%	-19%

## Raamatupidamise aastaaruanne

### Bilanss

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	83 741	91 873	2
Nõuded ja ettemaksed	163 750	92 951	3
<b>Kokku käibevarad</b>	<b>247 491</b>	<b>184 824</b>	
<b>Kokku varad</b>	<b>247 491</b>	<b>184 824</b>	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	191 076	137 941	6
<b>Kokku lühiajalised kohustised</b>	<b>191 076</b>	<b>137 941</b>	
<b>Kokku kohustised</b>	<b>191 076</b>	<b>137 941</b>	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	46 883	33 342	
Aruandeaasta tulem	9 532	13 541	
<b>Kokku netovara</b>	<b>56 415</b>	<b>46 883</b>	
<b>Kokku kohustised ja netovara</b>	<b>247 491</b>	<b>184 824</b>	

## Tulemiaruanne

(eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	31 795	27 769	7
Annetused ja toetused	287 391	217 393	8
Tulu ettevõtlusest	1	23	9
Muud tulud	2 250	0	10
<b>Kokku tulud</b>	<b>321 437</b>	<b>245 185</b>	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-287 416	-220 017	11
Mitmesugused tegevuskulud	-24 495	-11 070	12
Tööjõukulud	0	-566	13
<b>Kokku kulud</b>	<b>-311 911</b>	<b>-231 653</b>	
<b>Põhitegevuse tulem</b>	<b>9 526</b>	<b>13 532</b>	
Intressitulud	6	9	
<b>Aruandeaasta tulem</b>	<b>9 532</b>	<b>13 541</b>	

## Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Liikmetelt laekunud tasud	32 330	28 324	7
Laekunud annetused ja toetused	259 982	152 152	8
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	2 251	31	9, 10
Muud põhitegevuse tulude laekumised	25 652	22 711	
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-197 075	-166 274	
Väljamaksed töötajatele	-130 263	-77 525	
Muud rahavood põhitegevusest	-1 015	166	
<b>Kokku rahavood põhitegevusest</b>	<b>-8 138</b>	<b>-40 415</b>	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	6	9	
<b>Kokku rahavood investeerimistegevusest</b>	<b>6</b>	<b>9</b>	
<b>Kokku rahavood</b>	<b>-8 132</b>	<b>-40 406</b>	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	91 873	132 279	2
<b>Raha ja raha ekvivalentide muutus</b>	<b>-8 132</b>	<b>-40 406</b>	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	83 741	91 873	2

## Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		<b>Kokku netovara</b>
	Akumuleeritud tulem	
<b>31.12.2019</b>	33 342	33 342
Aruandeaasta tulem	13 541	13 541
<b>31.12.2020</b>	46 883	46 883
Aruandeaasta tulem	9 532	9 532
<b>31.12.2021</b>	56 415	56 415

## Raamatupidamise aastaaruande lisad

### Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

#### Üldine informatsioon

Tartumaa Arendusselts MTÜ (TAS) on koostanud 2021. a aastaaruande, mis on kooskõlas Eesti finantsaruandluse standarditega, Eesti Vabariigis kehtivas raamatupidamise seaduses sätestatud nõuetega, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes tegevuse jätkuvuse printsiibist. Aastaaruande koostamisel lähtutakse eeldusest, et ettevõtte on tegutsev ning tal ei ole tegevuse lõpetamise kavatsust ega vajadust vähemalt ühe aastases perspektiivis alates aruandekuupäevast.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

#### Raha

Raha ja selle lähenditena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke.

Rahavoogude aruanne on koostatud otsemeetodi kohaselt. Rahavoogude aruandes kajastuvad "Väljamaksed töötajatele" real väljamaksed töötasude, seotud maksude ja lähetuskulude osas.

#### Nõuded ja ettemaksed

Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Seejuures hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime ning võimalike vaidluste kohta.

#### Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Põhivara võetakse arvele soetamismaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastavatest maksudest ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seonduvatest väljaminekuteist. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust tööeest.

**Põhivarade arvelevõtmise alampiir** 1278

#### Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Kontoritehnika ja arvutid	3 - 5 aastat

#### Finantskohustised

Kõik finantskohustised ( võlad tarnijatele, viitvõlad ning muud lühiajalised kohustised) võetakse arvele nende soetusmaksumuses ja kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

#### Annetused ja toetused

Tegevuskulude sihtotstarbeliste toetuste ja annetuste kajastamisel lähtutakse tulude-kulude vastavuse printsiibist. Sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna nendes perioodides, mil leiavad aset kulud, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on mõeldud. Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ja sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud.

#### Tulud

Tulu sisseastumis-ja liikmemaksudest kajastatakse arvete esitamisest. Tulud on kirjendatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes.

## Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2021	31.12.2020
Pangakontod	83 741	91 873
<b>Kokku raha</b>	<b>83 741</b>	<b>91 873</b>

## Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	3 979	3 979	
Ostjatelt laekumata arved	3 979	3 979	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	90	90	4
Muud nõuded	12 031	12 031	
Viitlaekumised	12 031	12 031	
Ettemaksed	396	396	
Tulevaste perioodide kulud	396	396	
Laekumata sihtfinantseerimine	147 254	147 254	
<b>Kokku nõuded ja ettemaksed</b>	<b>163 750</b>	<b>163 750</b>	
	31.12.2020	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	3 816	3 816	
Ostjatelt laekumata arved	3 816	3 816	
Muud nõuded	282	282	
Ettemaksed	227	227	
Tulevaste perioodide kulud	227	227	
Laekumata sihtfinantseerimine	88 626	88 626	
<b>Kokku nõuded ja ettemaksed</b>	<b>92 951</b>	<b>92 951</b>	

Seisuga 31.12.2021 on bilansipäeva seisuga PRIA-le esitamata nõudeid summas 89 002 eurot. Samuti on laekumata sihtfinantseerimisena kajastatud rahvusvahelise projekti nõue summas 39 583 eurot ning Välisministeeriumi projekti nõue summas 18 669 eurot. Juhtkonna hinnangu kohaselt laekuvad kõik laekumata sihtfinantseerimise nõuded vastavuses PRIA, Välisministeeriumi ja rahvusvahelise projekti juhtpartneri poolt teostatavale menetluskorrale.

Viitlaekumistena kajastuvad kaasrahastamise projekti raames tekkinud projektikulude finantseerimise nõuded projekti lepingupartnerite vastu.

## Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2021		31.12.2020	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Üksikisiku tulumaks	0	4 207	0	2 756
Sotsiaalmaks	0	7 746	0	4 951
Kohustuslik kogumispension	0	300	0	84
Töötuskindlustusmaksed	0	522	0	319
Ettemaksukonto jääk	90		0	
<b>Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad</b>	<b>90</b>	<b>12 775</b>	<b>0</b>	<b>8 110</b>

## Lisa 5 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2021	2020
Kasutusrendikulu	2 498	2 602
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2021	31.12.2020
12 kuu jooksul	2 538	2 788
1-5 aasta jooksul	6 744	2 788
Üle 5 aasta	0	9 989



## Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	4 366	4 366	
Võlad töövõtjatele	12 280	12 280	
Maksuvõlad	12 775	12 775	4
Saadud ettemaksed	161 655	161 655	
Tulevaste perioodide tulud	114 231	114 231	
Muud saadud ettemaksed	47 424	47 424	
<b>Kokku võlad ja ettemaksed</b>	<b>191 076</b>	<b>191 076</b>	
	31.12.2020	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	1 233	1 233	
Võlad töövõtjatele	8 498	8 498	
Maksuvõlad	8 110	8 110	4
Muud võlad	283	283	
Muud viitvõlad	283	283	
Saadud ettemaksed	119 817	119 817	
Tulevaste perioodide tulud	62 393	62 393	
Muud saadud ettemaksed	57 424	57 424	
<b>Kokku võlad ja ettemaksed</b>	<b>137 941</b>	<b>137 941</b>	

Tulevaste perioodide tulude all kajastuvad saadud toetused ja sihtfinantseerimine, mis on mõeldud nende projektikulude kompenseerimiseks, mis leiavad aset 2022. aastal:

- a) Välisministeeriumilt saadud rahvusvahelise projekti toetus summas 75 600 EUR;
- b) Kohalikest omavalitsustelt saadud rahvusvahelise projekti toetuse tulu summas 14 120 EUR, (vt ka Lisa 8);
- c) Rahvusvahelise projekti raames saadud toetuse tulu summas 13 680 EUR;
- d) SA Tartu 2024 saadud sihtfinantseerimine summas 1 167 EUR, (vt ka Lisa 8);
- e) kaasrahastamisprojekti koostööpartneritelt saadud rahastamine summas 9 664 EUR.

Muude saadud ettemaksete all kajastub ettemaks PRIA-It, mille tagasimakse tähtaeg saabub vastavuses PRIA poolt teostatavale menetluskorrale.

## Lisa 7 Liikmetelt saadud tasud

(eurodes)

	2021	2020
<b>Mittesihotstarbelised tasud</b>		
Liikmemaksud	31 795	27 769
<b>Kokku liikmetelt saadud tasud</b>	<b>31 795</b>	<b>27 769</b>

## Lisa 8 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2021	2020
Sihtfinantseerimine PRIA-It -Leader meede	145 085	105 775
Sihtfinantseerimine PRIA-It - projektid	35 239	39 011
Rahvusvahelise projekti sihtfinantseerimine Välisministeeriumilt	50 588	65 131
Rahvusvahelise projekti sihtfinantseerimine KOV -lt	13 108	0
Muu sihtfinantseerimine	43 371	7 476
<b>Kokku annetused ja toetused</b>	<b>287 391</b>	<b>217 393</b>
sh eraldi kohaliku omavalitsuse eelarvest	13 108	0
s.h. Tartu Linnavalitsuse, Võru Linnavalitsuse ja Elva Vallavalitsuse eraldised	13 108	0

Aruandeaastal moodustas KOV-de rahvusvahelise projekti laekunud toetuste summa kokku 12000 EUR. Lisaks sellele on aruandeperioodi tuluna kajastatud summa 1108 EUR, mis eelmisel aruandeperioodil kajastus kohustiste all tulevaste perioodide tuluna (vt lisa 6.).

Muu sihtfinantseerimisena kajastuvad käesolevas lisas:

- Rahvusvahelise projekti rahastamine summas 36508 EUR
- SA Tartu 2024-It laekunud sihtfinantseerimine summas 2000 EUR. Lisaks sellele on aruandeperioodi tuluna kajastatud summa 400 EUR, mis eelmisel aruandeperioodil kajastus kohustiste all tulevaste perioodide tuluna (vt lisa 6.).
- KODANIKUÜHISKONNA SIHTKAPITAL SA laekunud sihtfinantseerimine summas 4000 EUR.
- Kaasrahastamisprojekti sihtfinantseerimine summas 463 EUR.

## Lisa 9 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2021	2020
Piirkondliku elu edendavate kaupade ja teenuste müük, s.h. trükiste väljaandmine, õppereiside korraldamine jmt	1	23
<b>Kokku tulu ettevõtlusest</b>	<b>1</b>	<b>23</b>

## Lisa 10 Muud tulud

(eurodes)

	2021	2020
Korraldatud õppereisi osalustasude tulud	2 250	0
<b>Kokku muud tulud</b>	<b>2 250</b>	<b>0</b>

## Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Üür ja rent	-9 074	-8 129	
Mitmesugused bürookulud	-6 835	-6 054	
Tööjõukulud	-125 612	-81 552	13
Infopäevade ja seminaride korraldamine	-4 553	-1 382	
Õppereisidel, messidel ja seminaridel osalemise kulud	-15 585	-7 093	
Muud rakenduskava kulud	-25 764	-19 602	
Muud otsesed projektikulud	-99 993	-96 205	
<b>Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud</b>	<b>-287 416</b>	<b>-220 017</b>	

## Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2021	2020
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	-2 775	0
Projekti- ja rakenduskavakulude omafinantseering	-19 081	-11 867
Puhkusereservi korrigeerimine	-2 435	1 320
Muud	-204	-523
<b>Kokku mitmesugused tegevuskulud</b>	<b>-24 495</b>	<b>-11 070</b>

## Lisa 13 Tööjõukulud (eurodes)

	2021	2020	Lisa nr
Palgakulu	-100 872	-61 414	
Sotsiaalmaksud	-34 046	-20 704	
<b>Kokku tööjõukulud</b>	<b>-134 918</b>	<b>-82 118</b>	
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	-125 612	-81 552	11
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	4	3	

Tööjõukulude all kajastuvad lisaks töölepinguga töötavate töötajate palgakuludele ka juhatuse liikmete ja hindamiskomisjoni liikmete ning ühekordsete projektide palgakulud.

Osa käesolevas lisas kajastatud tööjõukulusid summas 9 306 EUR ei kajastu aruandeaasta kuluna tulemiaruanne, vaid viitlaekumistena muude nõuete all bilansis, kuna tegemist on kaasrahastamise projekti raames tekkinud projektikulude ja nende hulgas ka tööjõukulude finantseerimise nõudega lepingupartnerite vastu (vt Lisa 3).

## Lisa 14 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2021	31.12.2020
Juriidilisest isikust liikmete arv	67	84

### Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2021	31.12.2020
<b>Nõuded ja ettemaksed</b>		
Asutajad ja liikmed	425	3 540
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	45	175
<b>Kokku nõuded ja ettemaksed</b>	<b>470</b>	<b>3 715</b>
<b>Võlad ja ettemaksed</b>		
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	336	408
<b>Kokku võlad ja ettemaksed</b>	<b>336</b>	<b>408</b>

MÜÜDUD	2021	2020
	Teenused	Teenused
Asutajad ja liikmed	300	0
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	0
<b>Kokku müüdnud</b>	<b>300</b>	<b>0</b>

OSTETUD	2021	2020
	Teenused	Teenused
Asutajad ja liikmed	1 144	157
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	10 490	7 528
<b>Kokku ostetud</b>	<b>11 634</b>	<b>7 685</b>

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2021	2020
Arvestatud tasu	45 061	41 412

Aruandeaasta müügid seotud osapooltele jagunevad alljärgnevalt:

a) müügid liikmetele summas 300 eur - teenuste osutamine (õppereisid korraldamise ja teenused).

Aruandeaasta ostud seotud osapooltelt jagunevad alljärgnevalt:

a) ostud liikmetelt summas 1144 eur - teenuste soetamine (seminaride ja koosolekute korraldamise ja toitlustamise teenused);

b) ostud tegev- ja kõrgem juhtkonnalt ning nendega seotud ettevõtetest summas 10490 eur - teenuste soetamine (seminaride ja koosolekute korraldamise ja toitlustamise teenused, kontoriruumide rent).

Tegev- ja kõrgema juhtkonna sisse on arvestatud tegevjuhti ja juhatuse liikmeid.

Juhatuse liikmetele ei ole ettenähtud lepingu lõpetamisega või ametist lahkumisega seotud hüvitisi ja kompensatsioone.

## Lisa 15 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Tartumaa Arendusseltsi (TAS) juhtkond on analüüsinud veebruaris 2022 Ukrainas alanud sõjast tulenevat mõju ettevõtte majandustegevusele ja leidnud, et see ei avalda olulist mõju TASI tegevusele, ja organisatsiooni tegevus saab planeeritud kujul jätkuda. TASI juhtkond on seda mõju arvesse võtnud raamatupidamise aastaaruande ja tegevusaruande koostamisel. Sõja mõjud nii Eesti, Euroopa kui ka maailma majandusele, aga ka TASI tegevusele on üsna prognoosimatud, kuid aastaaruande lõpetamise seisuga järeldame järgmist:

\* Leader tegevuste elluviimine jätkub planeeritud viisil;

\* koostööprojektide elluviimine Euroopa Liidu liikmesriikides olevate partneritega jätkub planeeritud viisil;

\* Valisministeeriumi arengukoostööprojekt Moldovas jätkub kasutades e-seminare ja e-koosolekuid.